

باسمه تعالی

مراقبت از بیماران از دیدگاه معصومین (ع)

تهیه کننده: مهدی کارگر

دکترای تخصصی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

کارشناس آموزش سلامت

بیمارستان ابن سینا

آدرس: شیراز - چهار راه حافظیه - خیابان حافظ - جنب بوستان

سیزده آبان - بیمارستان ابن سینا

تلفن گویا: ۴-۰۷۱۳۲۲۸۹۶۰۱

سایت: <http://ebnesina.sums.ac.ir>

مراقبت کردن از بیمار یک ارزش دینی و دارای پاداش الهی است. این امر وقتی پر رنگ تر می شود که قرار باشد مراقب از کسی مراقبت نماید که خواسته و ناخواسته به نوعی از رنج های روحی و بیماری های اعصاب و روان مبتلا است. زیرا که دردهای این دسته از بیماری ها بس جانکاه تر و پر رنج تر است. پیامبر خدا حضرت محمد (ص) فرموده اند: "هرکس یک شبانه روز از بیماری مراقبت کند، خداوند او را با ابراهیم خلیل الرحمان محشور کند و از صراط به سرعت برق جهنده بگذرد". در این حدیث نبوی، مقام ارجمند پرستاری از بیمار نشان داده شده است. این حدیث اهمیت ایستادن در کنار بیمار یک شبانه روز و کمک به او و تلاش در رفع نیازهای او را آموزش می دهد. قیام به معنای ایستادن پای کار بیمار و تلاش مداوم و خستگی ناپذیر است. مراقبت نمودن از بیمار سخت و سنگین است و دیدن درد بیمار و آه و ناله های او و اقدام در رفع نیازهای فراوان او در شب و روز، دارای ثواب شگفت انگیزی است که پیامبر خدا (ص) در این گفتار وعده آن را داده است.

تأکید بر «شبانه روز» در این حدیث نبوی، بر ویژگی کار شبانه روزی مراقب دلالت دارد. چون مراقبت از بیمار

تعطیلی ندارد و بیمار در طول شبانه روز محتاج مراقبت و پرستاری است؛ بنابراین سزاوار است در همه دقیقه ها و ساعت های شب و روز در کنار بیمار و آماده خدمت بود. در جای دیگر رسول اکرم (ص) می فرمایند: "هرکس برای برآوردن نیاز بیمار بکوشد و آن را برآورد، همانند روزی که از مادرش زاده شده از گناهان خود خارج شود". مردی از انصار پرسید: ای رسول خدا! اگر چه بیمار از خانواده اش باشد؟ رسول خدا (ص) فرمود: "از دارندگان بزرگ ترین پاداش کسی است که در برآوردن نیاز خانواده خود بکوشد".

همچنین رسول خدا (ص) می فرماید: "کسی که در جهت تأمین نیاز بیماری بکوشد، برآورده شود یا نشود، از گناهانش، به سان روزی که از مادر متولد شده بیرون می آید". یکی از یاران امام صادق می گوید با محمد بن مصادف همسفر شدم. چون به مدینه وارد شدیم، بیمار شدم. او در این مدّت به مسجد می رفت و مرا تنها می گذاشت. از این کار به مصادف، گلایه کردم. او هم امام صادق (ع) را از این جریان آگاه کرد. امام صادق برایش چنین پاسخ فرستادند: "نشستن تو نزد او، از نماز خواندن در مسجد برتر است". این در حالی است که در شرایط کنونی بخاطر دشوارتر شدن شرایط زندگی و افزایش مخارج آن بروز بیماری های اعصاب و روان در خانواده،

شان کاسته و به عمق جایگاهی که در این مسیر حاصل می کنند خواهد افزود. در همین رابطه می توان به نمونه های بسیاری اشاره کرد که در آن ها معصومین با پرداختن به جنبه های انسان سازی دشواری های زندگی از اجبارها و دردهای غیر قابل اجتناب، موقعیت های بزرگی برای رشد خود و جامعه مسلمانان فراهم ساخته اند.

۱- الکافی، ج ۴

۲- ثواب الاعمال

۳- نهج البلاغه

که نعمت های او گران قدر است، در دوران های مختلف روزگار و در دوران جدایی از رسالت تا آمدن پیامبری پس از پیامبری دیگر بندگانی داشته که با آنان در گوش جان شان زمزمه می کرد و در درون عقل شان با آنان سخن می گفت. آنان چراغ هدایت را با نور بیداری در گوش ها و دیده ها و دل ها بر می افروختند، روزهای خدایی را به یاد می آورند و مردم را از جلال و بزرگی خدا می ترساندند."

بنابراین به نظر می رسد اگر مراقبین بیماران با آموختن از آموزه های دینی به این جایگاه برسند که انجام امور مراقبتی بیماران علیرغم دشواری های طاقت فرسایش بخشی از فرایند ارتقاء ظرفیت های فردی و درونی آنها نیز به شمار می رود و می تواند برای خود آنها تبدیل به ظرفیت خودسازی گردد، آن گاه از شدت رنج مراقب بودن

سختی کار مراقبت کردن از بیماران اعصاب و روان بیشتر شده و بار افزون تری بر دوش مراقبین است. این امر ارزش کار آنها را دو چندان نموده و بدون شک توجه و اجر الهی را بیشتر به سمت آن ها سوق می دهد. با این حال بسیار اتفاق می افتد که مراقبین بیماران (اعصاب و روان) از شدت فشار بار مراقبتی گلایه کرده و از سختی های این مسیر شکایت می کنند. این واقعیت دور از ذهنی نیست که البته می توان با داشتن تدبیر و صبر کافی از آلام و رنج های مراقبین کاست. صبر در برابر سختی های مراقبت از بیماران اعصاب و روان باید با عنصر بینش نسبت به این بیماری ها همراه گردد.

در واقع در سیره معصومین داشتن بینش نسبت به کاری که انجام می شود تاثیر زیادی در کیفیت و ارزش کار دارد. حضرت علی (ع) در این رابطه می فرمایند: "مردمی که از شناخت عمیق بی بهره اند و شناخت آنان از هستی، منحصر به محسوسات است به عنوان بیماران هستند که به ناآگاهی و سرگردانی مبتلا می باشند." برای کسب بینش کلام ایشان در جایی اشاره کرد که می فرمایند: "همانا خدای سبحان و بزرگ، یاد خود را روشنی بخش دل ها قرار داد، تا گوش پس از ناشنوایی بشنود، و چشم پس از کم نوری بنگردد، و انسان پس از دشمنی رام گردد، خداوند

شناسنامه پمفلت آموزشی

موضوع	مراقبت از بیماران از دیدگاه معصومین (ع)
تهیه کننده	مهدی کارگر
سمت	دکترای تخصصی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
تأیید کننده	واحد فرهنگی بیمارستان
تاریخ تهیه	اسفند ماه ۱۴۰۰